

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1729. usque ad annum 1731

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1785

VD18 13322648

§. 29. Emigrationis terminus ab Archiepiscopo præfixus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67677)

burgensium motus Cæsari tanquam oportunitissimum medium proponunt Sæc. XVIII. A. C. 1731. LOCALEM *commissionem* ab utriusque Religionis statibus suscipiendam: hæc autem tum superflua videbatur, cum Archiepiscopus rebellibus suis subditis emigrandi facultatem jam concessisset, & seditiosi San- Joannenses die 17. Nov. 1731. in suo libello supplici ad Archiepiscopum facti fuissent, decretum de emigrando poenam esse, *quam ipsi vel maxime promeriti fuissent, & ipsos de sua petulantia ex corde pænitere: id autem quod factum esset, infectum fieri haud posse.*

§. XXIX.

Emigrationis terminus ab Archiepiscopo præfixus.

Crescente indies rebellium petulantia, & seductionis periculo res ad eam deducta erat necessitate, ut Princeps eis vel publicum sectæ suæ exercitium indulgere, vel emigrationem præcipere cogeretur; utrumque perardui negotii opus; quippe tot millium a patria excessus ærario publico vel maxime noxius, sectariæ autem Religionis libertas æternæ Catholicorum salutis perquam periculosa; præsertim cum perjuratos testes comprobatum esset, *Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Oo Ca-*

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

Catholicorum quamplurimos minis, promissis, alimentorum omnisque opum subtractione aliisque mediis ad defectivum inductos, alios vero ab hisce rebellibus invitos ac reluctantes apostatarum catalogo fuisse insertos: Maluit tamen Archiepiscopus maximam suorum reddituum jacturam pati, quam et Sectariorum consortio fidelium subditorum salutem seductionis periculo exponere: Statuit ergo, rebellibus emigrandi modum & terminum præscribere; hancque in rem die trigesima prima Octobris edictum promulgari jussit, in quo temerariis rebellibus suis fuscis expositis invictam suam patientiam, indulgentiam, & tot paternam monita ac consilia nequiter elusa questus, declarabat, quod quidem illos tanquam seditiosos & perfidos jam dudum promerita poena castigare potuisset, prævalente tamen paterna ejus charitate adhucdam per encyclicas literas seditiosos hosce ac in ipsum Principem suum, patriamque perduelles subditos ad debitam obedientiam, subjectionem, juratamque fidelitatem hortari voluerit. His ipsis tamen monitis se adeo nihil profecisse memorat, ut potius, sicut antea, temeritate haud toleranda Principis sui literas contumeliosius verbis & factis dehonore, ipsi-

ipſiſque Prætoribus aliisque in ſaciem Sæc. XVIII.
 oggerere non erubeſcerent: *Principem* A. C. 1731.
non eſſe eorum Dominum, nil ſibi cum ipſo
eſſe &c. Inde vero Archiepiſcopus
 optime inferebat, vanum fuiſſe eorum
 prætextum & querelas de oppreſſa Re-
 ligione, aliisque oneribus, illos reipſa
 omnimodam a ſubjectione libertatem
 obtendiſſe, & Statum in Statu erigendi
 occaſionem quæſiſſe: eoque colluſaſſe
 poſt iteratum interdictum continuatas
 conjurationes, conventicula, Catholi-
 corum Tempſa frequentandi inhibiti-
 ones propria auctoritate factas, impias
 & ſeditioſas Conciones, convocato e-
 tiam per tympana vel ſclopos populo,
 in pluribus ædibus, aliisque locis ha-
 bitas &c. His ſubjunxit Archiepiſco-
 pus: Propter hæc ſeditiones in le-
 gitimum ſuum Principem motas, nec
 non propter publicæ quietis perturba-
 tionem, non autem propter Religio-
 nem Coryphæos & præcipuos tumul-
 tum Auctores fuiſſe cuſtodix datos,
 nec tamen propterea ceteros ad ſaniora
 rediſſe, ſed potius, ut captos in liber-
 tatem affererent, & fideles ſubditos
 aggredierentur, novas conjurationes
 altero mane iniſſe, & quamvis per
 milites ab hoſtili invaſione præpediren-
 tur, paſſim tamen ſeditioſa habuiſſe
 conventicula, ſæpiusque in ſuum Prin-
 cipem

Sæc. XVIII. A. C. 1731. Episcopium horrenda effudisse convitia, creatisque inter se novis Coryphæis seipsum Episcopatum Prætorum mandatis opposuisse, hisque præsentibus immotam fidem suæ factionis Auctoribus data dextera jurasse: Et tamen (quod longe pejus esset) hos sub ementito oppresse Religionis & denegatæ emigrationis velamento, aliisque falsis prætextibus Protestantium opem & patrocinium implorasse expositisque pluribus mendaciis pœna dignissimis non modo in finitimis Provinciis seditionem, sed & in toto Romano Imperio belli flammam excitare molitos esse:

„Nunc vero, prosequatur Archiepiscopus, nec Domini ac Principis, & Archiepiscopi dignitas, nec commissa Nobis potestas permittitur, ut publicæ quietis ac securitatis perturbatores in seditiosis suis ausibus, & supra enarratis sceleribus diutius impune permaneant, cumque eorum petulantia plusquam sexcentis relationibus, haustis notitiis, juratis inquisitionibus, testibus, literis, & occulari experientia abunde comprobata sint, ac insuper memores simus, editorum, quibus Prædecessores nostri tam de fidei rebus, quam de hæresibus suspectis subditis, juxta Imperii leges prospexere, aliunde vero Nos Domino Deo

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

„Deo rationem reddere non audere-
 „mus, si tanquam Princeps Ecclesia-
 „sticus in Archiepiscopatu, in quo per
 „mille ducentos annos nunquam alia
 „præter Catholicam Religionem vi-
 „guit, contrariam toleraremus: Ea de
 „caussa emigrationem adeo non præ-
 „pedire, ut potius eam promovere
 „adstringimur, ut a ceteris nostris sub-
 „ditis, & finitimis Austriæ ac Bavariz
 „Provinciis seductionis periculum sub-
 „moveamus: Statutum igitur est, ad
 „perpetuam stabilemque pacem in Ar-
 „chiepiscopatu reddendam, & præca-
 „venda majora mala, refractarios &
 „seditiosos hosce homines, qui Archi-
 „episcopatum tot totiesque repetitis
 „intestinis tumultibus vexarunt, radi-
 „citus extirpare, præcipue cum jure
 „timendum, eos deinceps quoque, uti
 „hactenus nostram Provinciam crebris
 „turbis molesturos, & insuperhabitis
 „Pastorum, qui eos sine vi aut coactio-
 „ne unice mansuetudinis via ad rectam
 „semitam reducere conati sunt, moni-
 „tis, & spreta Pastoralis nostra sollici-
 „tudine in sua pervicacia perseveratu-
 „ros. Quocirca necessarium duximus
 „promulgato nostro edicto omnibus &
 „singulis, qui palam vel occulte sese
 „Augustanæ vel Calvinianæ Confessioni
 „addixerunt, pro nobis sicut & cuilibet

Sæc. XVIII. „ Imperii Statui competente jure refer-
 A. C. 1731. „ mandi, & emigrationem præcipienti
 „ mandamus I. ut omnes seditionis
 „ rei, ac uni ex toleratis Religionibus
 „ dediti sub gravissimis pœnis ex omni-
 „ bus Salisburgensis Provinciæ locis
 „ excedere teneantur, & quidem I.
 „ Ex his famuli, ancillæ &c. intra octi-
 „ duum cum suis sarcinis sine spe gra-
 „ tiæ emigrent. III. Illi, qui in
 „ Archiepiscopi servitiis sunt, a die pu-
 „ blicati hujus edicti suis officiis & sa-
 „ lariis privati sint. IV. Sicut ex ve-
 „ teri more nullus nisi Catholicus in
 „ Salisburgensi ditione jure civitatis do-
 „ natus fuit, ita omnes, qui se sectæ
 „ addictos declararunt, jure civitatis
 „ & opificii spoliuntur & emigrare te-
 „ neantur. V. Ex his bonorum immo-
 „ bilium possessores utriusque sexus,
 „ quamvis ob seditionem & alia scelera
 „ beneficio emigrationis indigni sint,
 „ nihilominus singulari hac gratia po-
 „ tiantur, ut pro rata tributi, quod de
 „ suis bonis pendent, unius, vel duorum
 „ aut trium mensium terminum emi-
 „ grationis habeant, intra quem tamen
 „ sua bona vendant, & interea unum
 „ famulum vel ancillam suæ sectæ reti-
 „ nere permittantur. VI. Reservata
 „ autem nobis pœna in eos, qui hæresim
 „ in Imperio nunquam toleratæ nomen
 „ de-

„dederunt, ceteris, qui de seditione ^{Sæc. XVIII.}
 „vel rebellionē postulati non fuerint, ^{A. C. 1731.}
 „emigrationis beneficium, & si resi-
 „puerint, veniæ gratia impendatur.
 „VII. Illi, qui ob temporalium metum
 „ignari quid crederent, se Lutheranæ
 „sectæ addixerunt, vel ad palliandam
 „suam seditionem se fidei Catholicæ
 „addictos simularunt, nisi intra quin-
 „decim dies ab instituta Commissione
 „sui erroris pœnitentiam egerint, &
 „se Catholicos esse professi fuerint, in
 „hoc edicto comprehendantur, nec
 „caussari possint, se inscios & invitos
 „falso ad Lutheranorum catalogum
 „fuisse relatos, nisi inculpatis moribus
 „& jurato testimonio hoc falsi crimen
 „comprobare possint. VIII. Hos, qui
 „quamvis nec clam nec publice sectæ
 „nomen dedissent, de ea tamen suspecti
 „vel libros prohibitos retinere depre-
 „hensi sunt, Administrum tam Ecclesia-
 „stici quam Laici juridice, sine omni
 „tamen vel pecuniaria vel Ecclesiastica
 „pœna interrogent, an sint Catholici
 „vel Sectarii, si primum, eos ad incul-
 „patam vitam, & rejiciendos ejus-
 „modi libros hortentur, si secundum,
 „eis conscientie libertatem relinquunt,
 „denuntient tamen, ut intra terminum
 „ab Imperii legibus præfixum divendi-
 „tis bonis, & persoluta ob emigratio-
 „nem

Sæc XVIII. „nem debita præstatione ubique coe
 A. C. 1731. „sueta e patria excedant. IX. Illi
 „vero, qui Religioni in Imperio tol-
 „ratæ addicti, nec seditionis nec tra-
 „resis convicti sunt, Administrum
 „auxilium ad commodam emigratio-
 „nem præstare teneantur, nec de e-
 „rum nativitate, opificio, honesta
 „moribus &c. petita testimonia eis te-
 „negent, minus vero præter consu-
 „tum tributum emigrationis quicquam
 „ab illis exigant, sed eis tutum com-
 „meatum per omnes Præfecturas præ-
 „stent. X. Emigraturi omnes ante
 „discessus terminum sese coram suis
 „Superioribus sistant, & perfoluto emi-
 „grationis tributo securitati publicæ
 „litteras petant. XI. Administrum hu-
 „jus edicti executionem accuratam ur-
 „geant, in transgressores post evolu-
 „tum terminum inquirent, eosque de-
 „bita pœna mulctatos ad emigrandum
 „compellant. „ Hoc edicto Salisbur-
 „gensis Archiepiscopus ac Princeps Pro-
 „vinciam suam ab hac sectariorum fœce
 „expurgatum, & Imperii legibus hæc
 „in re satisfactum iri sperabat: Nihil-
 „minus Daniæ Regis Orator Joannes de
 „Holze die decima Novembris Salisbur-
 „gensi Legato intimabat, ut Archiepi-
 „scopum eo induceret, ut hæcæ rusticis
 „aut liberum Religionis exercitium per-
 „mit-

mitteret, aut juxta pacis Westphalicæ Sæc. XVIII.
 præscriptum liberam emigrandi facul- A. C. 1731.
 tatem daret: San - Joannes quoque
 & Lichtenbergenses aliique rustici ter-
 minum emigrationis prolongari, humil-
 lime ab Archiepiscopo petebant. Ho-
 rum precibus inclinatus Princeps die
 29. Novembr. indulgit, ut terminus
 prolongetur usque ad festum S. Geor-
 gii, & illi, qui intra hoc tempus bona
 sua dividere non potuerint, eorum
 curam & administrationem Catholicis
 usque ad Annum 1734. committere, &
 filii ac filiae apud suos Parentes, quibus
 hæc prolongatio indulta est, remanere
 valeant, præsertim vero gravidæ aut
 lactantes foeminae usque ad commo-
 dum tempus tolerentur.

§. XXX.

*Caroli VI. Imperatoris responsum ad
 Ratisbonensium Legatorum
 literas.*

Pro emigraturis, ut supra memoravi-
 mus, deprecabantur Ratisbonen-
 ses Principum A catholicorum Oratores,
 quibus Carolus VI. Imperator hoc anno
 die sexta Decembris rescribi jussit,
 „pensatis omnibus, quæ Salisburgo
 „relata fuissent, *localem commissionem*
 „non esse necessariam; nil enim aliud
 „ab